

Detí so zníženými psychickými či fyzickými schopnosťami pribúda. Je preto dôležité, aby sme na inkluzívny prístup prihliadali všade, kde sa to dá. Na ihrisku obzvlášť. Inklúzia pritom pomáha aj zdravým deťom stať sa chápacími bytosťami.

TEXT: VERONIKA LOIŠOVÁ

INKLÚZIA POMÁHA VŠETKÝM DEŤOM

„Sedemročnému Samkovi pred rokom lekári diagnostikovali svalovú dystrofiu. Denise sa vtedy zrútil svet. Jej syn sa narodil zdravý, aspoň si to myslela. Áno, začal síce neskoro chodiť, no pripisovala to tomu, že chlapci sú „lenivejší“. Jeho chôdza však bola aj neskôr, napriek „pokročilému“ veku, kolísavá a zlé došľapovanie preto donútili Denisu vlani ísť za ortopédom. Vložky do topánok to určite spravia, vravela si. Aj cviky. Hoci faktom je, že Samko postupne nestačil tempu detí pri šantení na ihrisku, stále to brala tak, že športovec z neho byť nemusí. Ortopedická ambulancia však nebola konečnou. Naopak, len odštartovala maratón závažnejších odborných vyšetrení. Až prišiel výsledok a potreba liečby a rehabilitácií, ktoré postihnutie zmiernia, no nevyliečia. Už dnes veľmi ťarbavo vystupuje na šmýkačku a je zrejmé, že počas základnej školy bude potrebovať chodúľku, dokonca invalidný vozík...

INKLUZÍVNY SVET

Detí so zníženými fyzickými či psychickými schopnosťami pribúda, no napriek tomu, ako poznamenala aj Denisa, až keď sa takáto diagnóza objaví v rodine, človek si začne uvedomovať, ako málo je svet inkluzívny. Ten detský zvlášť. „Ísť napríklad na ihrisko bude pre nás čoraz väčší problém. Nielen pre obmedzený počet herných prvkov, na ktorých sa môže hrať, ale aj pre samotný prístup na ihrisko,“ hovorí Denisa s narážkou na prípadný pohyb invalidného vozíka po ihrisku.

Ako sa zhodujú odborníci, každé ihrisko pritom môže a v podstate by malo byť inkluzívne. „Herné prvky by mali byť navrhnuté v maximálne možnej miere tak, aby bolo detské ihrisko skutočne pre všetkých. Bez ohľadu na psychické či fyzické schopnosti, váhu či vek má mať každé dieťa šancu mať na ihrisku k dispozícii aspoň jeden vhodný herný prvok a rovnako tak

FOTO: SHUTTERSTOCK

by mali mať herné prvky rôznej úrovne náročnosti,“ konštatuje autorizovaný architekt Juraj Jurík zo spoločnosti Študio-21 plus. Spoločnosť sa zaoberá stavebnou, projekčnou a konzultačnou činnosťou v oblasti detských ihrísk, športových herných prvkov, cyklostojanov, ako aj smart riešeniami v mestách. Ako podotýka odborník, inklúzia je pre detské ihrisko veľmi dôležitá aj preto, že vie vytvoriť z detí chápané, ohľaduplné bytosti. Kde je teda problém, že nám na Slovensku také ihriská chýbajú? A aké majú byť zásady pri ich tvorbe?

IHRISKOVÉ ZÁSADY

Okrem bezpečnosti dopadového povrchu a jednotlivých herných prvkov je v prvom rade dôležitá prístupnosť. „Dôležitý je jednak samotný prístup pre deti s obmedzenou mobilitou a jednak pohyb po celom ihrisku. Ihrisko musí umožniť prechod z jedného povrchu na druhý v jednej

OKREM BEZPEČNOSTI DOPADOVÉHO POVRCHU A JEDNOTLIVÝCH HERNÝCH PRVKOV JE V PRVOM RADE DÔLEŽITÁ PRÍSTUPNOSŤ.

rovine, chodníky musia byť dostatočne široké aj pre kočík, invalidný vozík, no i pre tých, ktorí sa vyhýbajú bližšiemu kontaktu s inými deťmi. A bezpečné musia byť aj prechody z jedného herného zariadenia na druhé,“ vypočítava Juraj Jurík. Samozrejmosťou je tak vhodný povrch ihriska.

Deti pritom rady súťažia, hrajú sa spolu bez ohľadu na vek a aj svoje schopnosti. V prípade inkluzívneho ihriska by malo platiť, že im dá šancu hrať sa na podobných zariadeniach, no rôz-

nej úrovne náročnosti, prípadne prispôsobených rôznej výške detí a podobne.

Chýbať tiež nesmie podpora pre multisenzorickosť. „Herné prvky by mali zapájať všetky zmysly dieťaťa a stimulovať popri motorickom aj senzorický vývoj. Či už ide o prvky vydávajúce melódiu, umožňujúce rozpoznávanie farieb, tvarov a podobne. Dnes už trh ponúka aj dostatočný výber kvalitných herných prvkov,“ podotýka odborník.

VO VIRVARE I V ÚKRYTE

Aj u vás to občas na ihrisku vyzerá, že vyhlásili poplach? Deti šantia, kričia, naháňajú sa až do prepoteného trička. No rovnako majú občas potrebu „vypnúť“, zahĺbiť sa samy do seba, hrať sa samy, paralelne, alebo len sa prizerat' na ostatných, prípadne sa utíšiť a nájsť si svoj malý „úkryt“ pre pocit bezpečia. „Pre deti so zníženou fyzickou a najmä psychickou schopnosťou sú práve takéto miesta na ihrisku veľmi dôleži-

DETI ŠANTIA, KRIČIA, NAHÁŇAJÚ SA AŽ DO PREPOTENÉHO TRIČKA. NO ROVNAKO MAJÚ OBČAS POTREBU „VYPNÚŤ“, ZAHĽBIŤ SA SAMY DO SEBA, HRAŤ SA SAMY, PARALELNE, ALEBO LEN SA PRIZERAT' NA OSTATNÝCH, PRÍPADNE SA UTÍŠIŤ A NÁJSŤ SI SVOJ MALÝ „ÚKRYT“ PRE POCIT BEZPEČIA.

té a projekt by mal na to pri rozvrhnutí ihriska prihliadať,“ podotýka Juraj Jurík.

Samozrejme, v neposlednom rade by mal celý koncept takéhoto ihriska myslieť aj na podpornú infraštruktúru. Nielen na vhodný mobiliár, informačné tabule či farebné značenie zón pre ľahšiu orientáciu v priestore, a to najmä v prípade väčších ihrísk. Tam by už nemalo chýbať ani inkluzívne riešenie toaliet, prebaľovacích pultov a podobne. „Skutočne každé ihrisko dnes môže byť inkluzívne. Zmeniť sa dajú aj mnohé súčasné. Závisí to od priority, akú tomu kladú ich prevádzkovatelia,“ dodáva Juraj Jurík. ■